

ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ ਸਿਵਲ

ਖੇਸਲਾ ਅਤੇ ਕਪੂਰ ਜੇ.ਜੇ. ਦੇ ਅੱਗੇ

ਮੈਸਰਜ਼ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਮੈਡੀਕਲ ਸਟੋਰ ਅਤੇ ਹੋਰ;-ਪੇਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਐਲ. ਭਗੀਰਥ ਮੱਲ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਜਵਾਬਦੇਹ

1951 ਦੇ ਸਿਵਲ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਨੰ. 243

ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮਿਤੀ 26 ਅਗਸਤ 1954

ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਅਜਮੇਰ-ਮੇਰਵਾੜਾ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲ ਐਕਟ (1947 ਦਾ XIX) - ਸੈਕਸ਼ਨ 7-ਏ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚੀ IV- ਕੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ-ਪਾਵਰ ਆਫ਼ ਰੈਂਟ ਕੰਟਰੋਲਰ ਦੇ - ਮਿਆਰੀ ਕਿਰਾਈਆ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਰੈਂਟ ਕੰਟਰੋਲਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ - ਲੋੜਾਂ ਅਤੇ ਸੀਮਾ ਦੀ ਹੱਦ - ਜਾਂਚ

640

ਪੰਜਾਬ ਸੀਰੀਜ਼

[VOL. VIII]

ਦਾ ਮਤਲਬ- ਨਵੀਂ ਨਿਰਮਿਤ ਇਮਾਰਤ- ਕੀ ਨਹੀਂ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ-ਆਰਟੀਕਲ 226 ਅਤੇ 227- ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਨਿਗਰਾਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ- ਹੱਦ ਤੱਕ - ਕੰਟਰੋਲਰ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅਤੇ ਅਪੀਲ-ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਕਰਨਾ - ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ।

ਇੱਕ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਅਠਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਨੌਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਅਜਮੇਰ-ਮੇਰਵਾੜਾ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲ ਐਕਟ, 1947 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 7-ਏ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚੀ IV ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਟੈਂਡਰਡ ਕਿਰਾਇਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਨੂੰ ਦਰਖਾਸਤ ਦਿੱਤੀ, ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ, ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਬਿਨਾਂ। ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਿਰਾਏ ਦੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਸੀ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤੇ ਕਿ ਇਹ ਉਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਚਾਰ ਸੀ, ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਨੌਂ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਕੁਝ ਸਬੂਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਨੇ ਇਮਾਰਤ ਦਾ ਮੁਆਇਨਾ ਕੀਤਾ, ਕੁਝ ਨਿੱਜੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ, ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਲਗਾਇਆ ਅਤੇ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੀ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਅਠਾਰਾਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਦਾ ਮਿਆਰੀ ਕਿਰਾਇਆ ਤੈਅ ਕੀਤਾ। ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸਨੇ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਤੋਂ ਦੁੱਗਣੀ 'ਤੇ ਮਿਆਰੀ ਕਿਰਾਇਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ। ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ।

(1) ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਰੈਂਟ ਕੰਟਰੋਲਰ ਐਕਟ 1947 ਦੀ ਧਾਰਾ 7-ਏ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜੀ ਗਈ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ IV ਅਤੇ ਅਜਮੇਰ-ਮੇਰਵਾੜਾ - ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹਨ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਬੇਕਾਰ ਹੋ ਗਏ ਹਨ।

(2) ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਅਨੁਸੂਚੀ IV ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਮਿਆਰੀ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਇਹ ਮੰਨਣ ਦਾ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਸੀ ਕਿ ਕਿਰਾਇਆ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀ। . ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਯੋਗ ਅਭਿਆਸ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਵਿਅਕਤੀਗਤ, ਭਾਵ, ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਦੀ ਇੱਕ ਇਮਾਨਦਾਰ ਰਾਏ ਉਸਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ।

(3) ਕਿ ਖਾਲੀ ਦੁਕਾਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਕਿਰਾਏ ਦਾ ਕੋਈ ਨਿਰਧਾਰਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(4) ਇਹ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਿਆਰੀ ਕਿਰਾਏ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ।

VOL. VIII)

ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

641

(5) ਕਿ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਠੋਸ ਸਬੂਤ ਨਿਯਮ ਦੇ ਨਾਲ ਇੰਨੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ ਕਿ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(6) ਇਹ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚੀ IV ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਵਿੱਚ "ਜਾਂਚ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ ਦੇ ਲਗਭਗ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਗਵਾਹੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਦਾਅਵੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹਨ।

(7) ਇਹ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕੰਧਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਨ ਅਤੇ ਜੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਉਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਛੱਤ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁੜ ਫਲੋਰਿੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪਲਾਸਟਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਸੁਧਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਨਵੀਂ-ਨਵੀਂ ਇਮਾਰਤ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਜਿਸ ਦੀ ਧਾਰਾ 7-ਏ. ਲਾਗੂ ਸੀ।

(8) ਕਿ ਕਨੂੰਨੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ 'ਤੇ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੈ - ਨਿੱਜੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਪਮਾਨਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਧੀਕੀ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਜਾਂਚ। ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਸਿਰਫ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ:-

(1) ਅਲਟਰਾ ਵਾਇਰਸ: ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ।

(2) ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ: ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਮਾਪਦੰਡ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਵਿੱਚ "ਨਿਰਪੱਖ ਖੇਡ ਦੇ ਮੂਲ" ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(3) ਠੋਸ ਸਬੂਤ: ਕਿ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦਾ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਪ੍ਰੋਬੇਟਿਵ ਬਲ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ।

(9) ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਭਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਖੋਜਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸਬੂਤ ਹਨ, ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦੇ ਭਾਰ ਦਾ ਸਵਾਲ ਵਿਧਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਕੋਲ ਹੈ।

(10) ਇਹ ਕਿ ਅਪੀਲ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲੀ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਾਰੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ। ਜੇ ਕਿ ਮੂਲ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

1919 ਦੇ ਐਕਟ IX, ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਅਜਮੇਰ-ਮੇਰੀਵਾੜਾ ਹੈਂਟ ਕੰਟਰੋਲ ਐਕਟ, 1947 ਦੀ ਧਾਰਾ 44 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲ (ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ) ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 6(1) ਦੇ ਨਾਲ, ਦੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਲਈ

642

ਪੰਜਾਬ ਸੀਰੀਜ਼

[VOL. VIII

ਸ੍ਰੀ ਐਸ ਐਸ ਦੁਲਟ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਦਿੱਲੀ, ਮਿਤੀ 15 ਜਨਵਰੀ, 1951 ਦੇ ਹੁਕਮ, ਸ੍ਰੀ ਆਰ.ਪੀ. ਬਰਮਨ, ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ, ਮਿਤੀ 10 ਜਨਵਰੀ, 1949 ਨੂੰ ਸੋਧਦੇ ਹੋਏ, ਕੁੱਲ ਕਿਰਾਇਆ 335 ਰੁ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 670 ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਤੈਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਅਜਮੇਰ-ਮੇਰੀਵਾੜਾ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲ ਐਕਟ, 1947 ਦੇ ਧਾਰਾ 7-ਏ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਅਨੁਛੇਦ II ਦੀ ਚੋਥੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ, ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਦੇ ਹੁਕਮ, ਮਿਤੀ 11/10 ਜਨਵਰੀ, 1949 ਤੋਂ।

ਆਰ.ਐਲ. ਆਨੰਦ ਅਤੇ ਡੀ.ਕੇ. ਮਹਾਜਨ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਭਾਗਵਤ ਦਿਆਲ, ਡੀ ਕੇ ਕਪੂਰ ਅਤੇ ਜੁਗਲ ਕਿਸ਼ੋਰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਕਪੂਰ, ਜੇ. ਇਹ (1951 ਦੇ ਸਿਵਲ ਰੀਵਿਜ਼ਨ ਨੰ. 243, 267 ਤੋਂ 273, 274 ਤੋਂ 292, 293 ਤੋਂ 295 ਅਤੇ 296 ਤੋਂ 298 ਵਿਚ) ਕਈ ਨਿਯਮ ਹਨ ਜੋ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਰੀਵਿਜ਼ਨ ਨੰ. 243 ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹ ਸਾਰੇ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਦੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਹੁਕਮਾਂ, ਮਿਤੀ 15 ਜਨਵਰੀ, 1951 ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੁਲਟ ਦੇ ਅਪੀਲੀ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਭਗੀਰਥ ਮੱਲ ਕੋਲ ਚਾਂਦਨੀ ਚੌਕ ਦੇ ਨੇੜੇ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੇ ਚਾਰ ਸੈੱਟ ਹਨ। ਉਹ ਕੈਮਿਸਟਾਂ ਦੀ ਮਾਰਕੀਟ ਹਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੈਡੀਸਨ ਮਾਰਕੀਟ, ਜੈ ਹਿੰਦ ਬਿਲਡਿੰਗਜ਼, ਪ੍ਰੇਮ ਬਿਲਡਿੰਗਾਂ ਅਤੇ ਦੀਪਕ ਮਹਿਲ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਿਵਲ ਰੀਵਿਜ਼ਨ ਨੰਬਰ 243 ਅਤੇ 274 ਤੋਂ 292 ਕੈਮਿਸਟਾਂ ਦੀ ਮਾਰਕੀਟ, ਸਿਵਲ ਰੀਵਿਜ਼ਨ ਨੰਬਰ 267 ਤੋਂ 273 ਜੈ ਹਿੰਦ ਬਿਲਡਿੰਗਜ਼, ਨੰਬਰ 293 ਤੋਂ 295 ਪ੍ਰੇਮ ਬਿਲਡਿੰਗ ਅਤੇ 296 ਤੋਂ 298 ਦੀਪਕ ਮਹਿਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਭਗੀਰਥ ਕਾਲੋਨੀ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹਨ। 30 ਨੂੰ ਜੁਲਾਈ, 1948 ਨੂੰ, ਕੈਮਿਸਟਾਂ ਦੀ ਮਾਰਕੀਟ ਵਿੱਚ ਰੇਡਿਓ ਜਾਂ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਸਮਾਨ ਦਾ ਵਪਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਨੌਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਦੇ ਨੌਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਕਿਰਾਇਆ

ਕੰਟਰੋਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7-ਏ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਅਨੁਸੂਚੀ IV ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ। ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਨੇ 12 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਹੁਕਮਾਂ 'ਚ ਇਹ ਦੱਸੇ ਬਿਨਾਂ ਹੀ

ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਰਾਏ ਦੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤੇ ਕਿ ਇਹ ਉਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਚਾਰ ਸੀ, ਭਗੀਰਥ ਮੱਲ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਖੇਪ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 18 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਤ ਰਿਕਾਰਡਾਂ, ਯੋਜਨਾਵਾਂ, ਲੇਖਾ-ਬੁੱਕਾਂ, ਵਾਊਚਰ ਆਦਿ ਸਮੇਤ, ਅਤੇ ਨੌਂ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਨੋਟਿਸ ਸਿਰਫ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੌਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਵਾਰ ਮੁਲਤਵੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧਿਰਾਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਈਆਂ ਅਤੇ 19 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਕੁਝ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੁੰਦਨ ਲਾਲ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ। 3 ਦਸੰਬਰ, 1948 ਨੂੰ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ 6 ਦਸੰਬਰ, 1948 ਨੂੰ ਇਮਾਰਤ ਦਾ ਮੁਆਇਨਾ ਕਰੇਗਾ, ਪਰ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। 12 ਦਸੰਬਰ, 1948 ਨੂੰ, ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਨੇ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਅਹਾਤੇ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ ਅਤੇ 10 ਜਨਵਰੀ, 1949 ਨੂੰ, ਉਸਨੇ ਅਠਾਰਾਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਦਾ ਮਿਆਰੀ ਕਿਰਾਇਆ 335 ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਤੈਅ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਬਾਰੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕੀਮਤ 275 ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਗ ਗਜ਼ ਗਿਣੀ ਗਈ। ਪਰ ਉਸਨੇ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਤਿਹਾਈ ਮੁੱਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਮਾਰਤ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਮੰਜ਼ਿਲਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਤਿੰਨ ਮੰਜ਼ਿਲਾ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਪਲਿੰਥ ਖੇਤਰ ਦੀ ਕੀਮਤ 9-8-0 ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਗ ਫੁੱਟ ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਗਿਣਿਆ। ਅਤੇ ਮੁਰੰਮਤ ਲਈ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਮੇਤ ਮਿਆਰੀ ਕਿਰਾਇਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਖਪਤ ਲਈ ਹਾਊਸ ਟੈਕਸ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ 335 ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਰੁਪਏ ਸੀ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਕੇਲ ਅਪੀਲ ਕਰਨ 'ਤੇ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਕਿਰਾਇਆ 335/- ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਰੁ.670 ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪੂਰੀ ਕੀਮਤ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ 670/- ਰੁ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਇਸ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਨ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਈਆਂ ਹਨ। ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ

ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਵੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਅਪਲਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਖਾਲੀ ਪਈਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਦਾ ਵੀ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਿਆ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 7-ਏ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਅਨੁਸੂਚੀ 4 ਪੱਖਪਾਤੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਿਆਰੀ ਕਿਰਾਇਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਕਟ ਜੋ ਕਿ 24 ਮਾਰਚ, 1947 ਨੂੰ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚੀ IV ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਧੀ ਨੇ ਕੋਈ ਸਿਧਾਂਤ ਨਹੀਂ ਰੱਖੇ ਅਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟ, ਅਣਮਿੱਥੇ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਵਾਜ਼ਬ ਸਨ, ਕਿ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਇਮਾਰਤਾਂ ਮਾਰਚ 1947, ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਉਸ ਕਿਰਾਏ ਨੂੰ ਘਟਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਮਾਰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਣ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਨਿੱਜੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ

ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀਆਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਮੰਗੇ ਸਨ ਅਤੇ ਕਿਰਾਇਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜੇ ਗਣਨਾਵਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੇਕਰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਿਆ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕੰਟਰੋਲਰ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਸੀ।

ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਨੂੰ ਕਿਹੜਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰੇਗਾ, ਕੰਟਰੋਲਰ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਕਾਨੂੰਨ। ਜਦੋਂ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਜਾਂ ਕੰਟਰੋਲਰ ਨੇ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਕੇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7-ਏ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚੀ IV ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਧਾਰਾ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੇ ਮਿਆਰੀ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਦਿੱਲੀ ਕਿਰਾਇਆ ਪਾਬੰਦੀ ਕਾਨੂੰਨ 24 ਮਾਰਚ, 1947 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 7-ਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੁਆਰਾ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ

VOL. VIII]

ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

645

1947 ਦੇ ਐਕਟ ਐਲ ਵਿੱਚ ਸੋਧ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿਸ ਇਮਾਰਤ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਸੈਕਸ਼ਨ 7-ਏ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹਨ ਜੋ ਅਜਿਹੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੇ ਮਿਆਰੀ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਅਨੁਸੂਚੀ IV ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸੇ ਹਨ-

"1. * * *

2. ਜੇਕਰ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਵੀਂ ਬਣੀ ਇਮਾਰਤ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ, ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੇ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਮਿਆਰੀ ਕਿਰਾਇਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ।

3. ਸਟੈਂਡਰਡ ਕਿਰਾਇਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਇਸਦੇ ਕਾਰਨ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇਗਾ।

4. ਸਟੈਂਡਰਡ ਕਿਰਾਇਆ ਤੈਅ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਮਾਨ ਰਕਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਵੀ ਰਕਮ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

5. * * * *

6. * * * *

7. ਪੈਰੇ 2, 5 ਅਤੇ 6 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ -

(a) ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਨਵੇਂ-ਨਿਰਮਾਣ ਵਾਲੇ ਅਹਾਤੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਖਾਤੇ ਦੀ ਕੋਈ ਕਿਤਾਬ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼, ਜਾਂ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ,

646

ਪੰਜਾਬ ਸੀਰੀਜ਼

[VOL, VIII

(ਬੀ) ਉਚਿਤ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਅਜਿਹੇ ਅਹਾਤੇ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰੇ, ਅਤੇ

(c) ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਯੋਗ ਨੋਟਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਜਿਹੇ ਅਹਾਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਅਤੇ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰੇ।"

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹਨਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੇਕਰ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਕੋਲ ਇਹ ਮੰਨਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਇਮਾਰਤ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਉਹ ਮਿਆਰੀ ਕਿਰਾਇਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਕਿਰਾਏ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਹ ਨਵ-ਨਿਰਮਾਣ ਅਹਾਤੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ, ਨੋਟਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਰਿਸਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਜਾਂ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਤੇ ਇਹ ਉਹ ਸਮੱਗਰੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਮਿਆਰੀ ਕਿਰਾਇਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 7-ਏ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ 1952 ਦੇ ਨਵੇਂ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 1947 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਭੇਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਨਵੇਂ ਜਾਂ ਪੁਰਾਣੇ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੇ ਮਿਆਰੀ ਕਿਰਾਏ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਗੇ। ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਂ ਉਹ ਸਿਧਾਂਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਮਿਆਰੀ ਕਿਰਾਇਆ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਸੈਕਸ਼ਨ 7-ਏ ਲਾਗੂ ਸੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਇਕ ਵੱਖਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ 24 ਮਾਰਚ, 1947 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਈ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਅਨੁਸੂਚੀ IV ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਏ ਬਿਨਾਂ ਇਹ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਇਹ ਮੰਨਣ ਦਾ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਸੀ ਕਿ ਕਿਰਾਇਆ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀ। ਨੱਕੁਦਾ ਅਲੀ ਬਨਾਮ ਜੈਰਤਨੇ (1) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਸਨ-

"ਜਿੱਥੇ ਕੰਟਰੋਲਰ ਕੋਲ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਹਨ...."

VOL. VIII 1

ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

647

ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਲਾਰਡ ਰੈਡਕਲਿਫ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ "ਇੱਕ ਸ਼ਰਤ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੰਟਰੋਲਰ ਨੂੰ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਅਜਿਹੇ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਉਹ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨਾਲ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕੇ।" ਪੀ. 889. ਪ੍ਰੀਵੀ ਕਾਉਂਸਿਲ ਲਿਵਰਸਿਜ ਦੇ ਕੇਸ (1) ਵਿੱਚ ਹਾਊਸ ਆਫ ਲਾਰਡਜ਼ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ ਸਨ "... ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਜਬ ਕਾਰਨ ਹੈ।" ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ" ਪਰ ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵੱਖਰਾ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਲਾਰਡ ਰੈਡਕਲਿਫ ਦੁਆਰਾ ਨੱਕੁਦਾ ਅਲੀ ਦੇ ਕੇਸ (2) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜੋ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਯੋਗ ਅਭਿਆਸ ਲਈ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਗਤ, ਭਾਵ, ਇੱਕ ਇਮਾਨਦਾਰ ਰਾਏ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਦਾ, ਕੰਟਰੋਲਰ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਨੱਕੁਦਾ ਅਲੀ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ।

ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਵਿਦਵਾਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ 26 ਜਨਵਰੀ, 1950 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਵਿਦਵਾਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ

ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਭਾਵ, 30 ਜੁਲਾਈ, 1948 ਨੂੰ, ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਪਹਿਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 11 ਜਨਵਰੀ, 1949 ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵਿਦਵਾਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਉਸ ਦੇ ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਜੇ ਉੱਥੇ ਸੀ

648

ਪੰਜਾਬ ਸੀਰੀਜ਼

[VOL. VIII

ਦੀ ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਬਦੀਲੀ ਦਾ ਵਿਦਵਾਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੂੰ ਉਸ ਬਦਲੇ ਹੋਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁਇਲਟਰ ਬਨਾਮ ਮੈਪਲਸਨ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। (1), ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਮਕਾਨ-ਮਾਲਕ ਨੇ ਬੀਮੇ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਮੁੜ-ਇੰਦਰਾਜ਼ ਦੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਰਬਾਦ ਹੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਹਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ 4 ਜੁਲਾਈ, 1881 ਨੂੰ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। 1 ਜਨਵਰੀ, 1882 ਨੂੰ, ਸੰਪੱਤੀ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਜੋ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਸਹੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਉਦੋਂ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ। , ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਉਹ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਅਗਲੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਜੇ ਕੇਸ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪੰਨਾ 676 'ਤੇ ਜੇਸਲ, ਐਮ.ਆਰ., ਨੇ ਕਿਹਾ- "ਇਹ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਰੀਹੀਅਰਿੰਗ ਦਾ ਚਰਿੱਤਰ ਦੇਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਨਾ ਸੀ ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

ਬੇਵੇਨ, ਐਲ.ਜੇ. ਨੇ ਪੰਨਾ 678 'ਤੇ ਕਿਹਾ-

"ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਪੈਂਡਿੰਗ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਮੇਰੇ ਲਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ।"

VOL. VIII]

ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

649

ਅਗਲਾ ਮਾਮਲਾ ਅਟਾਰਨੀ-ਜਨਰਲ ਬਨਾਮ ਬਰਮਿੰਘਮ, ਟੇਮ, ਅਤੇ ਰੀਆ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਡਰੇਨੇਜ ਬੋਰਡ (1) ਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਰੀਹੀਅਰਿੰਗ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਦੇਣਾ ਜਿਵੇਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਦਾ ਜੱਜ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜੇਕਰ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਉਸ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪੰਨਾ 801 'ਤੇ ਲਾਰਡ ਗੋਰੇਲ ਨੇ ਕਿਹਾ-

"ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਲੈਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵੀ ਹੈ ਜੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਏ ਹਨ ਜਿੱਥੋਂ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ (ਦੇਖੋ ਆਰਡਰ LVIII., r. 4)।

ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਮੁੜ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਸ ਇਹ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਇਹ ਕੁਇਲਟਰ ਬਨਾਮ ਮੈਪਲਸਨ (2) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ।"

ਮੈਂ ਇੱਥੇ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਆਰਡਰ LVIII, ਨਿਯਮ 4, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੇ ਆਰਡਰ XLI, ਨਿਯਮ 33 ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ।

ਫੈਡਰਲ ਕੋਰਟ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਯਮ ਉਹੀ ਹੈ। ਲਛਮੇਸ਼ਵਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸ਼ੁਕੁਲ ਬਨਾਮ ਕੇਸ਼ਵਰ ਲਾਲ ਚੌਧਰੀ (3) ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੰਘੀ ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਵਿਧਾਨਿਕ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ ਜੋ ਅਪੀਲ ਅਧੀਨ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਧੀਨ ਸਨ। ਪੰਨਾ 87 'ਤੇ ਗਵਾਇਰ, ਸੀ ਜੇ, ਨੇ ਕਿਹਾ-

"ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀ ਅਦਾਲਤ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਧਾਨਿਕ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ

650

ਪੰਜਾਬ ਸੀਰੀਜ਼

[VOL. VIII

ਅਪੀਲ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਮੈਂ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਨਿਯਮ ਉਹੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ, ਮੇਰੇ ਖਿਆਲ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨਾਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਆਪਣੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ।"

ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਯਮ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੈਟਰਸਨ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਆਫ ਅਲਾਬਾਮਾ (1) ਵਿੱਚ, ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਹਿਊਜ਼ ਨੇ ਕਿਹਾ-

"ਅਸੀਂ ਅਕਸਰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸਮੀਖਿਆ ਅਧੀਨ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਵੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਰਿਵਰਤਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਨਿਰਣਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੋਂ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।"

ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਮਿਨੀਸੋਟਾ ਬਨਾਮ ਨੈਸ਼ਨਲ ਟੀ ਕੰਪਨੀ (2), ਸੁਲੇਮਾਨ, ਜੇ. ਨੇ ਪੰਨਾ 93 ਅਤੇ 94 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇਸ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਕੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੁਬਾਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਪੰਨਾ 103 'ਤੇ ਵਰਦਾਚਾਰੀਆਰ, ਜੇ. ਇੱਕੋ ਰਾਏ. ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਲੇਮਾਨ, ਜੇ., ਅਤੇ ਵਰਦਾਚਾਰੀਆਰ, ਜੇ., ਕੁਇਲਟਰ ਬਨਾਮ ਮੈਪਲਸਨ (3) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਪੇਨੰਮਾ ਬਨਾਮ ਅਰੁਮੇਗਮ (4) ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ, ਜੋ ਕਿ ਸੀਲੇਨ ਦਾ ਇੱਕ ਕੇਸ ਸੀ, ਲਾਰਡ ਡੇਵੀ ਨੇ ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਦੇਖਿਆ-

"ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਫੈਸਲਾ (ਸੀਲੇਨ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ) ਸਹੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਇਹ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।"

ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੇ.ਸੀ. ਮੁਖਰਜੀ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਰਤਨ ਐਮ ਕੁਇਰ (1), ਕੁਇਲਟਰ ਬਨਾਮ ਮੈਪਲਸਨ (2), ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਲਾਰਡ ਬੈਂਕਰਟਨ ਦੁਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਉਸ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਜਿੱਠਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਇਕ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਇਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਕੇਵਲ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਕੁਝ ਭਾਰਤੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹਿਸ ਹੋਈ ਹੈ। ਸਈਅਦ ਉਨੀਸਾ ਬਨਾਮ ਰਹੀਮੁਬੁਨਿਸਾ (3) ਵਿਚ, ਮੁਹੰਮਦਾਂ ਦੇ ਵਿਰਾਸਤ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲੰਬਿਤ ਸੀ, ਪਰ ਉਸਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀ ਨੂੰ ਕੇਸ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿਚ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਭਰੋਸਾ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਆਮਾਕਾਂਤ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਰਾਮਭਜਨ ਸਿੰਘ (4) ਅਤੇ ਲਕਸ਼ਮੀ ਅੰਮਾਲ ਬਨਾਮ ਨਾਰਾਇਣਸਵਾਮੀ (5) ਉੱਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

2 ਛੋਟੇ ਖਾਨ ਬਨਾਮ ਮੁਹੰਮਦ ਓਬੇਦੁੱਲਖਾਨ (6) ਵਿੱਚ ਨਾਗਪੁਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋ ਤੋਂ ਇੱਕ ਦੇ ਬਹੁਮਤ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਅਤੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਐਕਟ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ।

ਕ੍ਰਾਫੇਰਡ ਐਨ ਸਟੈਚੂਟਰੀ ਕੰਸਟਰਕਸ਼ਨ (ਇੰਟਰਪ੍ਰੀਟੇਸ਼ਨ) ਆਫ ਲਾਅਜ਼ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਇੱਕ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਸਾਰੇ ਅਨਿੱਖੜਵੇਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੰਡ ਦੇਵੇਗਾ।"

ਜੇ ਕਿ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸੰਗ੍ਰਹਿਤ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਅਜਿਹੀ ਰੱਦ ਕਰਨਾ, ਬਿਨਾਂ ਬਚਤ ਧਾਰਾ ਦੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ, ਭਾਵੇਂ ਅਜੇ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਜਾਂ ਕੀ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਐਕਟ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ-> ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲੰਬਿਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਨਿਰਣੇ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ।" ਉੱਥੇ ਵਾਲ ਬਨਾਮ ਚੇਸਾਪੀਕ ਅਤੇ ਓਹੀਓ. Ry. ਕੰਪਨੀ (1) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:-

"ਪਬਲਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਭਾਵੇਂ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।"

ਇਕ ਹੋਰ ਥਾਂ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਨੀਵਾਂ:-

"ਕਿਸੇ ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲੰਬਿਤ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਾਰਵਾਈ ਆਖਰੀ ਸਹਾਰਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅੰਤਿਮ ਨਿਰਣੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੀ, ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਇਸਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਕਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਫਿਰ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਅਧੀਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿੱਚ ਸੁਣਾਏ ਜਾਣ ਵੇਲੇ ਸਹੀ ਸੀ, ਜਿੱਥੋਂ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲ ਲੰਬਿਤ ਹੈ ਤਾਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੂਰਨ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕ੍ਰਾਫੇਰਡ ਐਨ ਸਟੈਚੂਟਰੀ ਕੰਸਟਰਕਸ਼ਨ।" ਇੱਕ ਕਨੂੰਨ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅੰਤਰ ਹੈ ਜੋ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਇੱਕ ਬੱਚਤ ਧਾਰਾ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਇਸ ਉੱਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਵਾਲ ਬਨਾਮ ਚੈਸਪੀਕ ਐਂਡ ਓਹੀਓ ਰਾਈ. ਕੰਪਨੀ (1) ਤੋਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਅੰਤਮ ਨਿਰਣਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਵਿਚਾਰ ਦੇਵੇਗੀ:

-

"ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝੋਤਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਬਕਾਇਆ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਾਅ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਬੱਚਤ ਧਾਰਾ ਦੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਉੱਥੇ ਹੀ ਰੁਕ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਰੀਪੀਲ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲੱਭਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਤਿਮ ਰਾਹਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਦੇ ਬਕਾਇਆ ਕਾਨੂੰਨ ਬਦਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੇਸ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਸਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।"

ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਰਵੱਈਆ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ: ਸਟੈਚੂਟਰੀ ਕੰਸਟਰਕਸ਼ਨ 'ਤੇ ਕ੍ਰਾਫੇਰਡ ਦਾ ਪੰਨਾ 601 ਦੇਖੋ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲੀ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇੱਥੇ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਕਲਾ ਦੁਆਰਾ. 367 ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਆਮ ਬੱਚਤ ਧਾਰਾ ਲਾਗੂ ਹੈ

ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕਨੂੰਨ ਨੂੰ ਭਾਵ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੇਸਵਨ ਮਾਧਵ ਮੈਨਨ ਦੇ ਕੇਸ (1) ਵਿੱਚ ਫਜ਼ਲ ਅਲੀ, ਜੇ.

ਲੰਬਿਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ 2 ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਅਪੀਲੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕੇਸਵਨ ਮਾਧਵ ਮੈਨਨ ਦੇ ਕੇਸ (1) ਵਿੱਚ, ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਉਸ ਕਲਾ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ 13(1) ਪਿਛਾਖੜੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਸੰਗਤ

ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ, ਇਸ ਲਈ, ਸਾਰੇ ਪੁਰਾਣੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਮੌਜੂਦ ਹਨ।

ਦੂਜੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲਛਮਣਦਾਸ ਕੇਵਲਰਾਮ ਆਹੂਜਾ ਬਨਾਮ ਬੰਬਈ ਸਟੇਟ (2), ਮੈਨਨ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰੈਸ (ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਪਾਵਰਜ਼) ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਸਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਜਾਂ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੰਨਾ 369 'ਤੇ ਦਾਸ, ਜੇ.

"ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਨਹੀਂ ਆਇਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਪੂਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਰਥਾਤ ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ।"

ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੋਂ ਜੇ ਨਿਯਮ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਦਾਸ, ਜੇ., ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਨੇ ਆਹੂਜਾ ਦੇ ਕੇਸ (2) ਦੇ ਪੰਨਾ 369 'ਤੇ ਕਿਹਾ:

VOL. VIII 1

ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

655

"ਹਾਲਾਂਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਅਸਲ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਕੇਸਵਨ ਮਾਧਵ ਮੈਨਨ ਦੇ ਕੇਸ (1) ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਯੋਗ ਹਨ, ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕੋਈ ਵੀ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਜਾਂ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਧਾਰਾ 14 ਦੁਆਰਾ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਬਰਾਬਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ ਆ ਗਈ ਹੈ।"

ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮਿਆਰੀ ਕਿਰਾਇਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਸਲ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਹਮਲਾ ਮਿਆਰੀ ਕਿਰਾਇਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 7-ਏ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚੀ 4 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਯੁਕਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਤਕਰੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਧੀ ਅਤੇ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਉਹ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ। ਕਿਉਂਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 7-ਏ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚੀ IV ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਰਾਏ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣਾ ਹੈ ਜੋ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਿਰਾਇਆ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਵੀ ਕਾਇਮ ਰਹੇਗਾ,

ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਲਾ. 13(1) ਪਿਛਾਖੜੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਸੰਭਾਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਤੀਤ ਅਤੇ ਬੰਦ ਹਨ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਜੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹਨ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਲਈ ਜੇਕਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਧਾਰਾ 7-ਏ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚੀ 4 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ਆਪਣੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ. ਪਰ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਸਾਰਾ ਸਵਾਲ ਮੁੜ ਖੁੱਲ੍ਹ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਜੇ ਕੇ ਕਲਾ ਗੁਣ ਦੁਆਰਾ

14 ਇਹ ਧਾਰਾ ਭੇਦਭਾਵ ਦੇ ਕਾਰਨ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬਣ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਆਰਟ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। 13 (1) ਨੇ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿਚ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਹੁਕਮ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੱਖਪਾਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਹੁਕਮ ਸੰਵਿਧਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ?

ਆਹੂਜਾ ਦੇ ਕੇਸ (1) ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ "ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲੰਘ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।" ਪਰ ਜੇ ਅਪੀਲ ਦੀ ਮੁੜ ਸੁਣਵਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫੈਸਲਾ ਉਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਵਿਤਕਰੇ ਤੋਂ ਬਚਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ। ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ। ਜੇਕਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ

ਸੈਕਸ਼ਨ 7-ਏ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚੀ IV ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਕ੍ਰਾਫੇਰਡ ਆਨ ਸਟੈਚੂਟਰੀ ਇੰਟਰਪ੍ਰੀਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਜਵਾਬ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਕੀ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਫਜ਼ਲ ਅਲੀ, ਜੇ. ਮੈਨਨ ਦਾ ਕੇਸ (2), ਅਤੇ ਕੀ ਇਹ ਬਹੁਮਤ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਹੂਜਾ ਦੇ ਆਹੂਜਾ ਦੇ ਕੇਸ (1) ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ, ਅਰਥਾਤ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। "ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲੰਘ ਚੁੱਕਾ ਹੈ?" ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕ੍ਰਾਫੇਰਡ ਨੇ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਪਿਛਾਖੜੀ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦੇ ਰਹੇ ਹਾਂ ਜੋ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਵੇਗਾ।

ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(c) ਵਿੱਚ ਮਿਆਰੀ ਕਿਰਾਇਆ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਐਕਟ- "2(c) ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇ ਜਾਂ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਵਿਰੋਧੀ ਨਾ ਹੋਵੇ

'ਸਟੈਂਡਰਡ ਰੈਂਟ', ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਮਤਲਬ-

(i) ਇਮਾਰਤ ਦਾ ਮਿਆਰੀ ਕਿਰਾਇਆ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੂਜੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ

(ii) ਜਿੱਥੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮਿਆਰੀ ਕਿਰਾਇਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿਰਾਇਆ, ਜਾਂ

(iii) ਜਿੱਥੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 7-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਿਆਰੀ ਕਿਰਾਇਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਰਾਇਆ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।"

ਇਸਲਈ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਪੁਰਾਣੇ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਲਈ ਵੱਖੋ ਵੱਖਰੀ ਹੈ, ਪੁਰਾਣੇ ਉਹ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਪਹਿਲਾਂ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਉਹ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਹ 24 ਤਰੀਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੂਰਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੁਰਾਣੇ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਟੈਂਡਰਡ ਕਿਰਾਇਆ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਠਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ

ਜਾਣਾ ਹੈ। ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਜੋ ਸਾਰੇ ਸਭਿਅਕ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਆਂਇਕ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ। ਪਰ ਨਵ-ਨਿਰਮਿਤ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਧੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਅਨੁਸੂਚੀ IV ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7-ਏ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ 'ਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਕਲਾ ਦੁਆਰਾ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਬਰਾਬਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ 14. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੇ ਨਵੇਂ-ਨਿਰਮਿਤ ਅਹਾਤੇ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਅਹਾਤੇ ਵਿੱਚ ਵਰਗੀਕਰਨ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉੱਥੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਪਾਸ ਨਾ ਕਰੇ

658

ਪੰਜਾਬ ਸੀਰੀਜ਼

[VOL. VIII

ਦਾਸ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਲਫ਼ਮਣਦਾਸ ਕੇਵਲਰਾਮ ਆਹੂਜਾ ਦੇ ਕੇਸ (1) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਪਰੀਖਿਆ, ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਅਤੇ ਵਸਤੂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਤਰਕਸੰਗਤ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ-ਜਵਾਬਦਾਰਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਵੀ ਇਸ਼ਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਮੈਂ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 (1) ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ ਨੂੰ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਪਰ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਪਿਛਲਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੈਨਨ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਮਤ ਅਤੇ ਆਹੂਜਾ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੰਭਾਵੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਨਾ ਦੇਣਾ ਪਸੰਦ ਕਰਾਂਗਾ ਇਸ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਰਾਏ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਧਾਰਾ ਦੀ ਬਰਾਬਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ 'ਤੇ ਮੇਰੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਅਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਵੀਂ-ਨਿਰਮਿਤ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜੇ ਅਨੁਸੂਚੀ IV ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 7-ਏ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਆਮ ਆਦਮੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਸ ਕੋਲ ਇਹ ਮੰਨਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਕਿਰਾਇਆ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੋ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਮਿਆਰੀ ਕਿਰਾਇਆ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ-

(i) ਉਹ ਕਾਰਨ ਦੇਵੇਗਾ;

(ii) ਉਹ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਜੋਂ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰਕਮ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇਗਾ;

VOL, VIII]

ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

659

(iii) ਉਹ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਖਾਤੇ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਾਂ ਨਵੇਂ-ਨਿਰਮਿਤ ਪਰਿਸਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਲਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀ ਕਰੇਗਾ;

(iv) ਉਹ ਨੋਟਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਗਾਤੇ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਹਾਲਾਂਕਿ ਇੱਕ ਪੁੱਛਗਿੱਛ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਾਂਗਾ, ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਧਾਰਾ 2 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸਦਾ ਦਾਇਰਾ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਦੀਆਂ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾਵਾਂ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਠੀਕ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਜੇ ਸ਼ਾਇਦ ਕੋਈ ਵੀ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਨੋਟਿਸ 'ਚ ਖੁਦ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜੇ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਸੰਖੇਪ ਜਾਂਚ ਹੋਵੇਗੀ

ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਜਾਂਚ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇ ਵੀ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਮਾਪਦੰਡ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਧਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕਣੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੰਟਰੋਲਰ ਨਿੱਜੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਉਸਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਵਕੀਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਰਾਇਆ ਉਹਨਾਂ ਅੰਕੜਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕੰਟਰੋਲਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਨਿਆਂ ਦੇ ਕ੍ਰਮਬੱਧ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚੀ IV ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਮਨਮਾਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕੰਟਰੋਲਰ ਵਰਤਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਨਵੀਂ ਬਣੀ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਕਿਰਾਏ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜਾਂ ਵੱਖਰੇ ਅੰਕੜੇ 'ਤੇ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇਸੇ ਇਮਾਰਤ ਲਈ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹੀ ਇਲਾਕਾ ਅਤੇ ਜੋ ਵਪਾਰਕ ਬਿੰਦੂ ਤੋਂ

660

ਪੰਜਾਬ ਸੀਰੀਜ਼

[VOL, VIII

ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਬਰਾਬਰ ਕੀਮਤੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੰਟਰੋਲਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਸੀਮਾ ਰਹਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚੀ ਉਸ ਵਿੱਚ ਮਿਆਰੀ ਕਿਰਾਇਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਰਵਿਘਨ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਵਿਵੇਕ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਰਾਏ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਦੇ ਬਹਾਨੇ, ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਕਿਰਾਏ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇੰਨਾ ਹਾਸੇਹੀਣਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਕਾਨ-ਮਾਲਕ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਅੰਕੜੇ ਤੱਕ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਕੇਸ ਯਿਕ ਵੇ ਬਨਾਮ ਹਾਪਕਿਨਜ਼ (1) ਵਿੱਚ ਮਿਸਟਰ ਜਸਟਿਸ ਮੈਥਿਊਜ਼ ਦੀ ਨਿਰੀਖਣ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਲਈ, ਜਿੱਥੇ ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ-

"ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਯਾਦ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਕਿਰਾਿਆ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਿਰਾਿਆ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤ, ਪੱਖਪਾਤੀ ਜੋਸ਼ ਜਾਂ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਤੋਂ, ਪੱਖਪਾਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗਲਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਛੁਪਾਉਣ ਲਈ ਆਸਾਨ ਅਤੇ ਖੋਜਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਅਣ- ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਬਾਰੇ ਸੁਝਾਅ ਜਾਂ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਨਾ ਗੈਰ-ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਹਰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਲ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਇੱਕਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪਹਿਨਦਾ ਹੈ, ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇਸਨੂੰ ਅਯੋਗ ਅਤੇ ਬੇਕਾਰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹਾਂ।"

ਦੁਕਵੇਂ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਨਿਰੀਖਣ ਨੂੰ "ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਧਾਰਾ" ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਇੱਕ ਹੋਰ ਆਧਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ। ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਨੁਸੂਚੀ IV ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ

VOL. VIII

ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

661

ਅਤੇ ਉਹ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਤੋਂ ਇੰਨੇ ਬਾਹਰ ਹਨ ਕਿ ਉਸ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਵਾਲ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਅਧਿਕਤਮ ਉਲੰਘਣਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਆਡੀ ਅਲਟਰਮ ਪਾਰਟਮ ਜੋ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲੈਜਿਮ ਟੇਰੀ ਹੈ; ਸੈਕਿੰਡ ਭਾਰਤ ਬੈਂਕ ਦਾ ਕੇਸ (1), ਵੀਰੱਪਾ ਪਿੱਲਈ ਬਨਾਮ ਰਮਨ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ (2), ਅਤੇ ਪੈਰੀ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਵਪਾਰਕ ਕਰਮਚਾਰੀ (3)।

ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਤੋਂ ਕਿਰਾਏ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਜਾਂ ਕੰਟਰੋਲਰ ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦੇ ਸਨ। ਕੰਟਰੋਲਰ ਨੇ ਨਿੱਜੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਲਾਗਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਉਸਨੇ ਖੁਦ ਹਿਸਾਬ ਲਗਾਇਆ-

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਗਣਨਾ ਗਲਤ ਸੀ ਜਾਂ ਇਸਦਾ ਅਧਾਰ ਗਲਤ ਸੀ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੋਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਵੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਸੀ ਉਹ ਨਿਆਂ ਦੇ ਕ੍ਰਮਬੱਧ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਨ ਨਿੱਜੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛਾਂ, ਅਣ-ਚੈੱਕ ਕੀਤੇ ਗਣਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਕੋਈ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਤੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਭਾਰਤ ਬੈਂਕ ਦੇ ਕੇਸ (1) ਵਿੱਚ ਮਹਾਜਨ, ਜੇ., ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੇ ਕਿਹਾ-

"ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

662

ਪੰਜਾਬ ਸੀਰੀਜ਼

[VOL. VIII

ਮੈਂ ਇਹ ਜੋੜਨਾ ਚਾਹਾਂਗਾ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚੀ 4 ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਵਿੱਚ "ਪੁੱਛਗਿੱਛ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ ਦੇ ਲਗਭਗ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ। ਲਾਰਡ ਈਸ਼ਰ, ਐਮ.ਆਰ., ਬੈਰੋਨੇਸ ਵੇਨਲਾਕ ਬਨਾਮ ਰਿਵਰ ਡੀ ਕੰਪਨੀ (1) ਵਿੱਚ, ਦੇਖਿਆ-

"ਸ. 56 ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਵਾਲਾ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਅਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਲਈ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਜਾਂਚ' ਸ਼ਬਦ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਰੈਫਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਅੱਖ ਨਾਲ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ 'ਜਾਂਚ' 'ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਗਵਾਹੀ ਲੈਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਆਮ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। 'ਜਾਂਚ' ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ-

ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਅਜਮਾਇਸ਼ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਤੀਜਾ ਹੋਵੇ।"

ਕਨੂੰਨੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ 'ਤੇ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਧੀਕੀ ਅਤੇ ਨਿਜੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਪਮਾਨਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਜਾਂਚ। ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮੀਖਿਆ ਸਿਰਫ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ:-

1. ਅਲਟਰਾ ਵਾਇਰਸ: ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਉਮਰ 'ਤੇ ਸੱਪੇ ਗਏ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ।
2. ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ: ਇਹ ਕਿ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਮਾਪਦੰਡ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ "ਨਿਰਪੱਖ ਖੇਡ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ: ਫੈਡਰਲ ਕਮਿਊਨੀਕੇਸ਼ਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਪੋਟਸਵਿਲੇ ਬ੍ਰੈਡਕਾਸਟਿੰਗ ਕੰਪਨੀ, (2) ਦੇਖੋ।

VOL. VIII]

ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

663

3. ਪੁਖਤਾ ਸਬੂਤ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦਾ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਪ੍ਰੋਬੇਟਿਵ ਬਲ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ।

ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਤੋਂ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਕੋਈ "ਪੁਖਤ ਸਬੂਤ" ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਭਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਖੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸਬੂਤ ਹਨ, ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦੇ ਭਾਰ ਦਾ ਸਵਾਲ ਵਿਧਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਕੋਲ ਹੈ। ਸੇਂਟ ਜੇਸਫ ਸਟਾਕ ਯਾਰਡਸ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ (1) ਦੇਖੋ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ "ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸਬੂਤ" ਨਿਯਮ ਵਿਧਾਨਕ ਤਿਕੋਣੀ ਦੁਆਰਾ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਦੀ ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ-

ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਬੂਤ ਕਿਸੇ ਸਿੱਟੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਮੰਨ ਸਕਦੇ ਹਨ: ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਐਡੀਸਨ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਨੈਸ਼ਨਲ ਲੇਬਰ ਰਿਲੇਸ਼ਨਜ਼ ਬੋਰਡ (2) ਦੇਖੋ।

ਜੇਕਰ ਇਹ ਟੈਸਟ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਭੇਜੇ ਗਏ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਅਣਡਿੱਠ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਦਿਖਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰਾ ਨਿਰਣਾ ਉਸਦੀ ਨਿੱਜੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ, ਵਿਜ਼ੂਅਲ ਇਮਤਿਹਾਨ ਅਤੇ ਗਣਿਤ ਗਣਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ।, ਲਾਰਡ ਈਸਰ, ਐੱਮ.ਆਰ. ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਹੈ, i.e., "ਜੇ ਇੱਕ ਰੈਫਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ, ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

ਭਾਵੇਂ ਧਾਰਾ 7-ਏ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਅਨੁਸੂਚੀ IV ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ

664

ਪੰਜਾਬ ਸੀਰੀਜ਼

[VOL. VIII

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨਾਲ ਮੌਜੂਦਾ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਠੋਸ ਸਬੂਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ-

(1) ਕੰਟਰੋਲਰ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਮਤ ਕਿਰਾਏ ਦੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਲਈ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵੈਧ ਅਭਿਆਸ ਦੀ ਨੀਂਹ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ। ਦੇਖੋ ਨੱਕੂਦਾ ਅਲੀ ਦਾ ਕੇਸ (1);

(2) ਕਿ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਹੋਣ ਜਾਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜੇ ਮੂਲ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ;

(3) ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਧਾਰਾ 7-ਏ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਅਨੁਸੂਚੀ IV ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਰੱਦ ਹੋ ਗਏ ਹਨ;

(3) (a) ਪਰ ਅਨੁਛੇਦ 13(1) ਅਤੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ। ਇਸ ਕੇਸ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਪਿਛਲਾ-ਕਿਰਿਆਸ਼ੀਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ;

(4) ਕਿ ਖਾਲੀ ਦੁਕਾਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਕਿਰਾਏ ਦਾ ਕੋਈ ਨਿਰਧਾਰਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ;

VOL VIII

ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

665

(5) ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਨੇ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਨਿਰਣਾ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ;

(6) ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇੰਨੀ ਬਾਹਰ ਹੈ ਕਿ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ

(7) ਠੋਸ ਸਬੂਤ ਨਿਯਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਮੈਂ ਹੁਣ ਉਹਨਾਂ ਹੋਰ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਠਾਵਾਂਗਾ ਜੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਹਨ।

"ਦਵਾਈ ਬਾਜ਼ਾਰ"

ਕੰਟਰੋਲਰ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਉਸ ਕੋਲ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਉਸ ਨੇ ਖਾਲੀ ਪਈਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਵੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ 1952 ਦੇ ਨਵੇਂ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਵੀ ਅਸਰ ਪਵੇਗਾ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਕਿਰਾਇਆ

ਕੰਟਰੋਲਰ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਕਿਰਾਇਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਕਿਰਾਏ ਦੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਰਾਏ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦਾ।

ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਸਨ ਨਾ ਕਿ 18 ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਨੌਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਰਾਏ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਵੇਗਾ: ਵੇਖੋ ਭਾਰਤ ਬੈਂਕ ਦਾ ਕੇਸ (1), ਅਤੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ।

666

ਪੰਜਾਬ ਸੀਰੀਜ਼

[VOL, VIII

ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 6 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਜਿਸਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਦੁਆਰਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਹੈ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਾਜਬਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ 'ਤੇ ਵਿਲੋਬੀ ਦੇ ਇੱਕ ਬੀਤਣ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਟੇਟਸ, ਪੀ. 821, ਜਿੱਥੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:-

"ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਦਰ ਨੂੰ ਇੰਨੀ ਉੱਚੀ ਰੱਖ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਜਨਤਾ ਲਈ ਬੇਲੋੜੀ ਦਮਨਕਾਰੀ ਜਾਂ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਹੋਵੇ।"

ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇਸ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਆਪਣੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਐਡਵਾਂਸ ਲਈ ਬੈਂਕ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਹਨ 9 ਤੋਂ ਰੁ. 12 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ 6 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਇੰਨਾ ਘੱਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਸੁਧਾਰਾਂ ਲਈ ਕਾਰਜਕ੍ਰਮ ਖੁਦ 7½ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਸੀਮਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕੋਈ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਰ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੇ ਕਿਰਾਏ ਬੈਂਕ ਦਰਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਐੱਖਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੈਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੀ ਆਮ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਨਤੀਜਾ ਵੱਖਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਬਹੁਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਪੱਖਪਾਤ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਕੰਟਰੋਲਰ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਫਿਰ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚੀ IV ਅਤੇ ਕਿਰਾਇਆ ਪਾਬੰਦੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7-ਏ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਐਕਟ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ II ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਵਪਾਰਕ ਅਹਾਤੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ 50 ਫੀਸਦੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਇਹ ਵਪਾਰਕ ਹਨ।

VOL. VIII]

ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

667

ਪਰਿਸਿਸ ਹਨ, ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚੀ II ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨੂੰ, ਉਹਨਾਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਧਾਰਾ 7-ਏ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਹ ਨੁਕਤਾ ਕੰਟਰੋਲਰ ਜਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਕਿ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਹ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਧਾਰਾ 7-ਏ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਅਲਟਰਾਵਾਇਰਸ ਮੰਨ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਇਹ ਇਸ ਬਿੰਦੂ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਾਂਗਾ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿਆਂਗਾ। ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ।

"ਜੈ ਹਿੰਦ ਬਿਲਡਿੰਗਸ"।

ਇਹ ਤਿੰਨ ਮੰਜ਼ਿਲਾ ਇਮਾਰਤ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਦੂਜੀ ਮੰਜ਼ਿਲ 'ਤੇ ਛੇ ਵਿਅਕਤੀ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ ਦਿੱਲੀ ਕਿਰਾਇਆ ਪਾਬੰਦੀ ਐਕਟ 1947 ਦੀ ਧਾਰਾ 7-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਾ ਦਿਓ। ਇਸ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 4 ਫਰਵਰੀ, 1948 ਨੂੰ "ਕੁਲਦੀਪ ਪਿਕਚਰਜ਼" ਦੇ ਕੁਲਦੀਪ ਸਹਿਗਲ, ਜੋ ਕਿ ਰੁਪਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਪਹਿਲੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਲਈ 450 ਕਿਰਾਇਆ ਉਸ ਮੰਜ਼ਿਲ ਦੇ ਮਿਆਰੀ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 3 ਮਈ, 1948 ਨੂੰ ਨਾਨਕ ਚੰਦ, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੋਦਾਮ ਦਾ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਸੀ ਅਤੇ 150/- ਰੁਪਏ ਅਦਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਟੈਂਡਰਡ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਮਾਰਤ ਨਵੀਂ-ਨਿਰਮਿਤ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ।

ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਨੇ ਦੂਸਰੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ 232 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਦੇ ਛੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਮਿਆਰੀ ਕਿਰਾਇਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ

668

ਪੰਜਾਬ ਸੀਰੀਜ਼

[VOL. VIII

ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜੇ ਮੈਂ ਕੈਮਿਸਟਾਂ ਦੀ ਮਾਰਕੀਟ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਹਾਤਿਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਇਹਨਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਵਾਂਗਾ, ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਕੇ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖ ਬਣਾਵਾਂਗਾ, ਪਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣਗੀਆਂ।

"ਪ੍ਰੋਮ ਬਿਲਡਿੰਗ."

1951 ਦੇ ਸਿਵਲ ਰਵੀਜ਼ਨ ਨੰਬਰ 243 ਅਤੇ 274 ਤੋਂ 292 ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹੜਾ ਫੈਸਲਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੇਸਾਂ 'ਤੇ ਬਰਾਬਰ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ, ਹੋਰ ਵੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਹਨ ਜੋ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਨੇ ਉਠਾਏ ਹਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਐਮ.ਆਰ.ਯਵਨ 360 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮੇਨਸੇਮ ਅਦਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਤੇ ਫਰਮ ਗੋਕਲ ਚੰਦ-ਮਦਨ ਚੰਦ 350 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਅਦਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ। ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ "ਮਿਲਾਪ" ਸੀ ਜੋ ਉਹੀ ਕਿਰਾਇਆ ਅਦਾ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਦੋ ਫਲੈਟ ਸਨ ਅਤੇ ਅੱਧੇ ਫਲੈਟ ਉੱਤੇ ਗੋਕਲ ਚੰਦ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸੀ। 14 ਜੂਨ, 1948 ਨੂੰ, ਦੋਵਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੇ ਮਿਆਰੀ ਕਿਰਾਇਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਫਲੈਟਾਂ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਘਟਾ ਕੇ 96-8-0 ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਦੀਵਾਰਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਨ ਅਤੇ ਹੁਣ ਕੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਛੱਤ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰੀਫਲੇਰਿੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪਲਾਸਟਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਵੱਲੋਂ ਨਵੀਆਂ ਉਸਾਰੀਆਂ ਮੰਨੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਸੁਧਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿ ਧਾਰਾ 7-ਏ, ਭਾਵੇਂ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਵੇ, ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ

ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਯਮ ਨਿਰਪੱਖ ਬਣਾਏ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਸਹਿਣ ਕਰਨਗੀਆਂ।

"ਦੀਪਕ ਮਾਹਲ."

"ਦੀਪਕ ਮਹਿਲ" ਵਜੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਇਮਾਰਤ ਵਿੱਚ, ਭਗਵਤੀ ਪਿਕਚਰਜ਼ 350 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਅਤੇ

ਅਦਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ।

VOL. VIII]

ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

669

ਇੰਦਰ ਨਰਾਇਣ, ਜੋ ਕਿ 360 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਅਦਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਸਨ। ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਮਿਆਰੀ ਕਿਰਾਇਆ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪਲਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। 2 ਜਨਵਰੀ, 1948 ਨੂੰ, ਗੋਕਲ ਚੰਦ ਨੇ "ਜੈ ਹਿੰਦ" ਇਮਾਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਦੇ ਅੱਠ ਕਮਰਿਆਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਮਿਆਰੀ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ। ਕੰਟਰੋਲਰ ਦੁਆਰਾ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਜਾਂਚ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ 31 ਅਗਸਤ 1948 ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ 700, ਰੁਪਏ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਕਿ ਉਸਾਰੀ 24 ਮਾਰਚ, 1947 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਕੰਟਰੋਲਰ ਨੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿਰਾਇਆ 96-8-0 ਰੁਪਏ ਤੈਅ ਕੀਤਾ। ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਭਗਵਤੀ ਪਿਕਚਰਜ਼ ਅਤੇ ਇੰਦਰ ਨਰਾਇਣ ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਦੂਜੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਨਵੀਂ ਇਮਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲਰ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਨਕ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਨਵੀਂ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਮੈਂ 1951 ਦੇ ਸਿਵਲ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਨੰਬਰ 243 ਅਤੇ 274 ਤੋਂ 292 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਿਆਰੀ ਕਿਰਾਇਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸਲਈ, ਮੈਂ ਇਹਨਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਵਾਂਗਾ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਾਂਗਾ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖ ਬਣਾਵਾਂਗਾ, ਪਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਖਰਚੇ ਝੱਲਣਗੀਆਂ।

ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ 1951 ਦੇ ਸਿਵਲ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਨੰ. 267 ਤੋਂ 298 ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਭਗੀਰਥ ਮੱਲ ਦੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ 1951 ਦੇ ਪੂਰਨ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਨੰ. 243 ਦੇ ਬਣਾਏ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਸਹਿਣ ਕਰਨਗੀਆਂ।

ਖੇਸਲਾ, ਜੇ.-ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਸੰਜੀਵ ਕੁਮਾਰ ਟਰਾਂਸਲੇਟਰ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।